AFGØRELSER

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2023/1160

af 31. maj 2023

om anmodningen om registrering af det europæiske borgerinitiativ »Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries« (Reel indførelse af begrebet retspraksis i EU-landene) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/788

(meddelt under nummer C(2023) 3632)

(Kun den engelske udgave er autentisk)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/788 af 17. april 2019 om det europæiske borgerinitiativ ([1]), særlig artikel 6, stk. 2 og 3, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Kommissionen modtog den 4. maj 2023 en anmodning om registrering af et forslag til europæisk borgerinitiativ med titlen »Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries«.

(2) Denne anmodning følger en anmodning om registrering af et forslag til europæisk borgerinitiativ med titlen »Effective implementation of the concept of judicial precedent in all EU countries«, som Kommissionen modtog den 14. februar 2023.

(3) Ved skrivelse af 8. marts 2023 (C(2023 1602 final) underrettede Kommissionen i overensstemmelse med artikel 6, stk. 4, i forordning (EU) 2019/788 initiativtagergruppen om, at kravene til registrering i nævnte forordnings artikel 6, stk. 3, første afsnit, litra a), d) og e), for så vidt angår den anmodning om registrering, der blev indgivet den 14. februar 2023, var opfyldt, og at artikel 6, stk. 3, første afsnit, litra b), i forordningen ikke fandt anvendelse. Kommissionen forklarede imidlertid også, at initiativet ikke opfyldte kravet i artikel 6, stk. 3, første afsnit, litra c), i forordning (EU) 2019/788, da artikel 81 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), som initiativtagerne havde baseret deres initiativ på, ikke udgør et retsgrundlag for den retsakt, der blev foreslået i initiativet, da den nævnte bestemmelse er begrænset til spørgsmål med grænseoverskridende konsekvenser. Artikel 82 i TEUF kunne heller ikke udgøre et retsgrundlag for den retsakt, der blev foreslået i initiativet, da formålet med initiativet klart faldt uden for anvendelsesområdet for de fire områder, der er fastsat i artikel 82, stk. 1, litra a)-d), i TEUF. Desuden henhørte initiativet ikke under nogen af de tre områder, der er fastsat i artikel 82, stk. 2, litra a)-c), i TEUF, og det vedrørte heller ikke et andet »særligt element i strafferetsplejen« som omhandlet i artikel 82, stk. 2, litra d), i TEUF. Kommissionen meddelte også initiativtagerne, at artikel 65 i TEUF, som initiativet henviser til, ikke var relevant i denne forbindelse, og at artikel 20 og 45 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ikke gav Kommissionen beføjelser til at foreslå en retsakt. Kommissionen meddelte derfor i henhold til artikel 6, stk. 4, første afsnit, i forordning (EU) 2019/788 initiativtagerne, at de enten kunne ændre initiativet for at tage hensyn til Kommissionens vurdering eller opretholde det oprindelige initiativ eller trække det tilbage i overensstemmelse med artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning (EU) 2019/788.

(4) Den 4. maj 2023 genfremsatte initiativtagergruppen forslaget.

([1]) EUT L 130 af 17.5.2019, s. 55.

(5) Initiativets formål er ifølge initiativtagerne at indføre »en mekanisme på nationalt plan, der sikrer gensidig anerkendelse af endelige retsafgørelser, som er truffet af domstole« i andre medlemslande, og »mulighed for at påberåbe sig national retspraksis, som er fastlagt af domstolene i det pågældende land«. Den foreslåede mekanisme vil finde anvendelse, forudsat at: »a) Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) først har haft lejlighed til at fortolke de gældende bestemmelser i EU-lovgivningen«, og at »b) den pågældende sag vedrører lignende eller identiske retlige spørgsmål«. Initiativtagerne mener, at denne »mekanisme reelt skal være til rådighed for sagens parter, så de kan anmode om anerkendelse af en anden afgørelse, der er relevant for deres sag, på et hvilket som helst tidspunkt i sagen. Desuden skal der sikres en vis grad af fleksibilitet i lyset af klausulen om uforudsigelig risiko (»rebus sic stantibus«-klausulen), som gør det muligt at ændre retspraksis, hvis visse grundlæggende omstændigheder har ændret sig«. Initiativtagerne mener desuden, at medlemslandene skal være »forpligtet til at pålægge sanktioner, der er effektive, har afskrækkende virkning og står i et rimeligt forhold til overtrædelsen, i tilfælde, hvor mekanismen ikke overholdes«.

(6) I et bilag findes der yderligere oplysninger om emnet, målene og baggrunden for det foreslåede europæiske borgerinitiativ. Heri står der, at »EU-Domstolen og EU-institutionerne har gentagne gange fastslået, at domstolene i nogle EU-lande har tendens til at anvende EU-lovgivningen uden at sikre en ensartet og sammenhængende tilgang«, og at dette »undergraver ikke blot medlemslandenes lighed over for traktaterne« og »fører også til mulig forskelsbehandling af parterne i en sag i medlemslandene og til betydelig usikkerhed med hensyn til, hvordan overholdelsen af EU-lovgivningen sikres i de enkelte lande«. Med henvisning til artikel 4, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union, forklares det i bilaget, at initiativet »sigter mod at indføre en ensartet retspraksis i medlemslandene i respekt for de forskellige retskulturer og -traditioner«. I bilaget nævnes også, at forslaget står i rimeligt forhold til de mål, der ønskes nået, og det er desuden nødvendigt for at sikre beskyttelsen af retsstatsprincippet og for at opretholde en ensartet gennemførelse af EU-lovgivningen, eftersom man ved at indføre en mekanisme, der fører til anerkendelse af tidligere retsafgørelser, respekterer de enkelte EU-landes retstraditioner og procesautonomi. Derudover bør enkeltpersoner »have mulighed for at påberåbe sig en mekanisme til prøvelse af afgørelser, der er uforenelige med retspraksis i lignende eller identiske situationer«. I denne forbindelse nævnes det i bilaget, at medlemsstaterne bør kræves at overvåge, at de nationale domstole korrekt anvender mekanismen, hvilket »betyder, at landene kan drages til ansvar for overtrædelser af forpligtelser i henhold til EU-lovgivningen i overensstemmelse med EU-Domstolens faste retspraksis«.

(7) Kommissionen forstår, at det ændrede initiativ har til formål at indføre en mekanisme, der sikrer gensidig anerkendelse af endelige retsafgørelser, som er truffet af domstole i andre medlemsstater, og tillid til national retspraksis, som er fastlagt af domstolene i den pågældende medlemsstat. Denne mekaniske vil finde anvendelse under forudsætning af, at tre kumulative kriterier er opfyldt: i) den endelige retsafgørelse anvendte bestemmelser i EU-retten, ii) EU-Domstolen har allerede fortolket de samme relevante bestemmelser i EU-retten, og iii) den pågældende sag er underlagt lignende eller identiske retsspørgsmål.

(8) I henhold til artikel 81, stk. 1, i TEUF skal Unionen etablere et samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser og udenretslige afgørelser. Dette samarbejde kan omfatte vedtagelse af foranstaltninger vedrørende indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser. Endvidere fastsættes det i artikel 81, stk. 2, litra a), i TEUF, at Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure navnlig når det er nødvendigt for det indre markeds funktion, vedtager foranstaltninger, der skal sikre gensidig anerkendelse mellem medlemsstaterne af retsafgørelser og udenretslige afgørelser samt fuldbyrdelse heraf.

(9) Tilsvarende bestemmes det i artikel 82, stk. 1, i TEUF, som vedrører retligt samarbejde i straffesager, at et sådant samarbejde skal bygges på princippet om gensidig anerkendelse af domme og retsafgørelser, og at det skal omfatte indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser på de områder, der er omhandlet i artikel 82, stk. 2, og artikel 83 i TEUF. I henhold til artikel 82, stk. 1, andet afsnit, litra a), i TEUF skal Europa-Parlamentet og Rådet vedtage foranstaltninger med henblik på at fastsætte regler og procedurer for sikring af anerkendelse af alle former for domme og retsafgørelser i hele Unionen.

(10) Da initiativet har til formål at indføre begrebet gensidig anerkendelse i tilfælde, der kræver anvendelse af bestemmelser i EU-retten på visse betingelser, mener Kommissionen, at initiativets formål falder ind under anvendelsesområdet for artikel 81 og 82 i TEUF.

(11) Af denne årsag er det åbenbart, at ingen dele af initiativet falder uden for Kommissionens beføjelse til at fremsætte et forslag til EU-retsakt til gennemførelse af traktaterne.

(12) Denne konklusion berører ikke vurderingen af, om de konkrete faktuelle og materielle betingelser, der er nødvendige for, at Kommissionen kan handle, herunder overholdelsen af proportionalitetsprincippet og nærhedsprincippet samt foreneligheden med de grundlæggende rettigheder, er opfyldt i dette tilfælde.

(13) Initiativtagergruppen har i tilstrækkelig grad dokumenteret, at den opfylder kravene i artikel 5, stk. 1 og 2, i forordning (EU) 2019/788, og har udpeget kontaktpersoner i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 5, stk. 3, første afsnit.

(14) Initiativet er ikke åbenbart utilstedeligt, uunderbygget eller af chikanøs karakter og heller ikke åbenbart i strid med Unionens værdier som fastsat i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union eller med de rettigheder, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

(15) Initiativet med titlen »Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries« (Reel indførelse af begrebet retspraksis i EU-landene) bør derfor registreres.

(16) Den konklusion, at betingelserne for registreringen i henhold til artikel 6, stk. 3, i forordning (EU) 2019/788 er opfyldt, betyder dog ikke, at Kommissionen på nogen måde bekræfter den faktiske rigtighed af initiativets indhold, hvilket er initiativtagergruppens eget ansvar. Initiativets indhold afspejler kun initiativtagergruppens holdning og kan ikke på nogen måde anses for at afspejle Europa-Kommissionens holdning —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Det europæiske borgerinitiativ med titlen »Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries« registreres.

Artikel 2

Nærværende afgørelse er rettet til initiativtagergruppen til borgerinitiativet med titlen »Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries«, som repræsenteres ved Marius Pitigoi og Mihaela-Roxana Godinac, der fungerer som kontaktpersoner.

Udfærdiget i Bruxelles, den 31. maj 2023.

På Kommissionens vegne
Věra JOUROVÁ
Næstformand